

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > ראש השנה 047 יראת ה וקירבת ה למעשה תשעב >

ראש השנה 047 יראת ה וקירבת ה למעשה תשעב

נמצאים כמה ימים לפני יום הדין, ר"ה. זמן שבדאי כל נפש ישראל שיש בה קדושה מרגישה משהו שבמשהו את הימים המתקרבים. אבל ודאי שכ"א לא מסתפק במה שמעט מרגיש, אלא רוצה להרגיש בפנימיות לבבו, בדעתו, בשכלו, שהדברים יהיו אצלו בבחינת דברים חיים ולא רק בבחינת דברים ידועים בלבד.

ננסה להתבונן ולקרב הדברים ראשית שיהיו ידועים בשכלו של האדם, ולאחר מכן להבין איך משיבים את הדברים הללו ללב, והעבודה המעשית תשאר לכל אחד כמובן לעצמו.

ההסתכלות ראשית על הימים הללו שבאים, ר"ה, עשי"ת, ואח"כ יום הקדוש, יום הכיפורים. יש בזה שני מבטים שורשיים מאד איך מסתכלים על הימים שבאים. המבט הראשון, אלו הם ימים של דין, שהקב"ה דן את כל בריותיו, מגדול ועד קטן, בני אדם, מלאכים, ושאר הנבראים כולם. הקב"ה דן כל אדם, ואת כל האדם, על כל חלקיו, על כל מעשיו, על כל הרגשותיו, על כל דיבוריו, על כל מחשבותיו, ועל כל רצונותיו. מהנקודה העליונה והעמוקה ביותר, ועד הנקודה התחתונה והחיצונית ביותר, האדם נידון. זה חלק א' של ר"ה.

החלק השני שמתגלה בר"ה, זהו היום היחיד בשנה שכל באי עולם עוברים לפניו. בכל השנה כולה כדי להיות יחד עם מלכו של עולם, האדם צריך להיות צדיק, טהור נקי. פעם בשנה, לא משנה כלל מהי מדרגת האדם, אם הוא מהל"ו צדיקים, או מהשפל שבשפלים, כולם זוכים לעמוד לפני המלך. כל באי עולם עוברים לפניו להיכנס לדין, כשהם עוברים הם נכנסים לפני מלכו של עולם.

בכל יום יש לכל אחד ג' תפילות שעומד לפני המלך ומדבר איתו, אבל ר"ה הוא זמן שכולם ללא יוצא מן הכלל, אפילו אדם שלא מגיע לתפילות, גם נכנס לפני המלך.

יש כאן ב' מבטים שורשיים לר"ה, המבט הראשון השורשי, מבט של ימי דין, המבט השני השורשי, זהו זמן של קרבת ה', בהיותו קרוב, שכל אחד נכנס לפני מלכו של עולם.

אלו הם ידיעות שורשיות ביותר, אבל מלבד מה שהם ידועים, הם צריכים להיות מורגשים בנפש האדם. לדעת זה דבר אחד, ולהרגיש זה שלב שני. יתכן שהאדם יודע ולא מרגיש, או יודע ולא מרגיש מספיק. אבל נדגיש ראשית כל, אדם שמנסה להרגיש רק שזה ימי דין, ולא מנסה להרגיש את קרבת ה' שיש בימים הללו, יש כאן חצי עבודה בלבד. יש בני אדם שניסו להרגיש את אימת הדין, עד כדי כך שמרוב פחד הם היו צריכים לקחת כדורי הרגעה רח"ל. יש בני אדם שיגידו ברוך השם, איזה בעלי מדרגה גדולים. אבל האמת היא, שאם אדם מרגיש רק את הפחד ולא מרגיש את קרבת ה', אז יכול להיות שיגיע לכאלה מצבים. אבל אם האדם מרגיש מחד את הפחד, אבל מאידך גם את קרבת ה', אז הנפש מחוברת לשני החלקים, ושם הנפש מקבלת רוגע. הנפש צריכה להרגיש את ב' החלקים, את חלק היראה מימי הדין שבאים ומתקרבים, אבל הנפש צריכה להרגישה שהיא עומדת באותו יום לפני בוראו.

איך פותחים פתח להרגיש את אותם דברים. ננסה לקרב את הדברים לעולם החושי, החומרי, המוכר והידוע לכולם. מי שירצה לעלות למעלה מהדברים שייאמרו, אשריו וטוב לו. אבל אנו בכוונה מדברים ברובד התחתון והנמוך שהוא שווה לכולם, ומעליו כל אחד יכול לעלות לפי ערכו.

כל אחד מאתנו עבד כמעט שנה שלמה, לכל אחד היו ימים יותר טובים והיו ימים יותר קשים, כל אחד מאתנו עבר בשנה דבר שהיה לו קשה בנפש לקבלו. כמוכן שעברו הרבה קשיים קטנים, אבל כל אחד מאתנו עבר דבר אחד קשה, וגם בזה יש מדרגות. אם האדם יושב עם עצמו וחושב, מה עבר עליו מר"ה תשע"ב עד כ"ד אלול שאנו נמצאים, כמוכן שאי אפשר לשחזר כל הפרטי פרטים הקטנים כיוון שהוא יצטרך שס"ה ימים כדי לשחזר שס"ה ימים, אבל הוא יזכור את כללות הדברים. כל אחד מאתנו חווה גם חוויות שנראות כנעימות וטובות, וחווה חוויות קשות שקשה לו לעבור אותם. מי שלא מוצא דבר קשה בשנה זו, יכול ללכת קצת קודם, אבל עדיף מאד למצוא את מה שהיה בשנה האחרונה כי הנפש זוכרת זאת יותר באופן חושי. כאשר האדם מתבונן וזוכר מה עבר עליו במשך השנה, זוכר את החלקים הקלים, הנעימים, הנוחים והשמחים. והוא זוכר את הדברים שנקראים "צרות", כל אחד לפי ערכו, פלוני מחפש שידוך והוא לא מצא, אלמוני בנו חולה והוא מצפה לרפואה, יהודי אחר זקוק לפרנסה, הרביעי זקוק לנחת מהילדים שילכו בדרך הישר, לחמישי יש קשיים בלימוד, לשישי יש קשיים עם המידות שלו, לשביעי קשה לכוון בתפילה, כל אחד ימצא את חלקיו. האם קשה לו משהו בשנה הזו באמת, מי שיגיד שלא, כנראה שהוא עוד לא בדק את עצמו טוב, אבל ודאי מי שיבדוק ימצא את הנקודה הקשה ביותר שעברה עליו בשנה זו.

האם הוא רוצה לחזור לאותה נקודה קשה, או שהוא רוצה שהשנה הקב"ה יגזור עליו חיים כאלו, שהחלקים הקשים הללו יושמטו ולא יהיו.

נסביר את העומק של מה שנאמר עכשיו. כמו שאומרים רבותינו, היראה מיום הדין יש בה נקודת קושי, ומהו, אילו בני אדם היו רואים בעיניהם הגשמיים את הקב"ה יושב על כסא דין ודן את כל האדם על כל מעשיו, דבר שהאדם רואה בעיניו הגשמיים תהיה לו יראה מאותו דבר. אבל מכיוון שעין רואה גשמיית, ואזן שומעת קול גשמי, על דרך כלל האדם לא רוצה את הדין, אלא הוא קרא בדברי רבותינו שיש יום דין, הוא שמע מרבותיו שיש יום דין, אבל הוא לא רואה את זה, דבר שלא חושי אצל האדם, קשה לו להרגיש אותו, הוא יכול לדעת אותו אבל קשה לו להרגיש. מהי העצה על מנת שהדברים שהאדם לא רואה בעיניו, יהפכו להיות חושיים אצלו, הוא צריך לחפש את התוצאה שקרתה מהדין של שנה שעברה, את התוצאה אנו מכירים ויודעים, והתוצאה חושית, את הדין אנו לא רואים, אבל התוצאה עמדה לנגד כל אחד מאתנו ומכירים אותה היטב. אם ננסה להשיג את עצם הדין לעצמו, אפשר ללמוד אבל קשה להרגיש, אבל את התוצאה של יום הדין של שנה שעברה וכן של השנים שקדמו לכך, כל אחד מאתנו מרגיש היטב.

לכן, דרך היותר קרובה מלבד ההתבוננות הפשוטה על עצם הדין, היא להתבונן על מה שהרגש כבר חווה אותו. אי אפשר לעורר רגש חדש שהאדם מעולם לא הרגיש, כל רגש שהאדם מרגיש הוא מדמה אותו להרגשות הקודמות שכבר היו לו. כדי להרגיש את יום הדין, אדם צריך לדמות את זה לרגש שהוא כבר מכיר. אבל הוא יכול לדמות את זה לרגש קל וקטן, והוא יכול לדמות זאת לרגש יותר עמוק. אם הוא ידמה את זה לרגש קל וקטן, רמת היראה שתהיה לו מיום הדין היא נמוכה, אבל אם הוא ידמה את זה לרגש הכואב ביותר שהיה לו שנה שעברה, שהוא תוצאה של הדין של שנה שעברה, הרגש הזה מוכר בנפש האדם היטב.

צריך ראשית כל להבין מה חסר לנו בהרגשה ביום הדין, והיכן יש מקום להשלים את אותו חסר כדי שנוכל כל אחד לפי ערכו להגיע ליראה האמיתית. כאשר האדם מצייר בדעתו את הנקודה הקשה ביותר שעברה עליו בשנה שעברה, והרי הוא לא רוצה שאותה נקודה תחזור, או מעין אותה נקודה, הוא יכול להגיע לרמה מסויימת של יראה מיום הדין.

אבל להבין ברור, יש בני אדם שיבואו ויאמרו ניסינו - וזה לא פעל. משל למה הדבר דומה, אדם למד גמרא, מתחיל ללמוד את המשנה, הגמרא, ואומר לא הבנתי, שואלים אותו כמה זמן עמלת להבין את המשנה ואת הגמרא, הוא יאמר חצי שעה, נכון, יכול להיות שאחר חצי שעה עדיין לא הבנת כי הזמן לא הספיק, צריך לעמול יותר, צריך לקרוא ולהתבונן עוד פעם. שאנו מדברים בנמשל, הנמשל הוא יותר דק, רוב בני האדם כאשר הם יתבוננו על מה שקרה אצלם שנה שעברה, זה לא יועיל להם הרבה, והסיבה, כי הוא זוכר, מה קרה שנה שעברה, כך וכך, את זה אני לא רוצה שיקרה עוד פעם, קשה לי, נו, שתבוא היראה, דקה, שתיים, לא באה היראה - ממשיך הלאה. מה חסר כאן, בשעה שאני זוכר את הנקודה הקשה של שנה שעברה, האם אני זוכר רק, או שאני נכנס למקום של הכאב שכאב לי באותה שנה, אם זה רק זיכרון בעלמא, הזיכרון כבר לא כ"כ כואב. אבל אם האדם יכנס לאותו מקום בנפש של הכאב, הוא ישחזר לעצמו את התהליך, ויחווה את זה עוד פעם מכח השומר של הזיכרון, ומכח המדמה, אז הוא חוזר לאותו, אם הוא יחזור בנפשו לאותו מקום, אז יכאב לו באמת. אם הוא רק מנסה להזכיר בזיכרון בעלמא, נו מה המספר טלפון של פלוני, אני זוכר, וגם את הצרה הוא זוכר, נו היכן היראה, וכי מיד תיפול עליו היראה, הלוואי. צריך לחזור בנפש לאותו תהליך של הכאב והנפש עכשיו נמצאת שם. כמוכן יש בני אדם שלא רוצים לחזור בנפש לאותו מקום, כי זה כואב, ומזה הם מתייראים. אם האדם לא חוזר לאותו מקום בנפש של הכאב, זה זיכרון שכלי וקצת רגשי, הזיכרון השכלי וקצת רגשי הוא הרבה פחות כואב ממה שכאב לו, אם הוא הרבה פחות כואב ממה שכאב לו, הוא עובר הלאה, והיראה שתיפול עליו היא מועטה. אבל אם האדם חוזר ברגש שלו למקום של הכאב, איך חוזרים ברגש למקום של הכאב, האדם משחזר את התהליך שעבר, והוא מעורר את עצמו לזכור את זמן הכאב איך שהוא כאב אז.

משל למה הדבר דומה, אדם רח"ל אביו הלך לבית עולמו והוא ישב שבעה, גזירה על המת שאחרי י"ב חודש הוא משתכח מהלב, והאדם כבר הרבה פחות כואב אחר ששנת האבל נגמרה. אם האדם רק יזכר שאביו נגמר, מהי רמת הכאב שתהא לו שאביו נפטר, פחותה בהרבה ממה שהיה בשעה שהוא נפטר, אבל אם למשל, בשעה שהוא ישב שבעה והסריטו את כל הלוויה בווידאו, מהרגע של הגסיסה עד הרגע של התכריכים (אינני נכנס לדינא אם ראוי לעשות זאת), הכניסו אותו לקבר, הכל משוחזר, תהליך של שלוש שעות. אחרי חמש שנים, מוציאים את הווידאו מהארון, ומתחיל לראות את הסרט, מה יקרה, הוא זוכר מה שהיה אז, או שבנפש הוא חוזר למה שהיה אז, הוא לא רק חוזר למה שהיה, בנפש שלו הוא חוזר ללוויה. אם רק נזכר את מה שהיה, נו, יש זיכרונות טובים ויש זיכרונות פחות טובים, רמת ההרגש, הלב פעמים קצת צובט, וממשיכים הלאה. אבל אם האדם חוזר למקום של הכאב, אז באמת כואב לו. אני מקווה שמבינים את מה שנאמר בתהליך של נפש, לחזור לאותו זמן, לאותו מקום, לאותו מצב, ואז הנפש מרגישה את הכאב באמת.

באותו זמן שבאמת כאב לנו, מה כל אחד מאתנו עשה, צעקנו לרבש"ע, תוציא אותנו מהבור הזה, קשה לי, אינני מסוגל לעמוד כאן, תוציא אותי, והסר מעלי רק את הנגף הזה. ופעמים רבות בורא עולם שמע את תפילתו והוא נענה, והוציא אותו מאותו מקום. אם האדם חוזר לאותו מקום בנפש, שוב אני מדגיש, לא זוכר כזיכרון בעלמא, אלא חוזר בנפש למקום של הכאב, אזי באמת יכאב לו, ומכיוון שבאמת כואב לו, והוא מרגיש את הכאב, אז מתחיל להתעורר בו פחד, מהמקום הזה עכשיו הוא אומר לעצמו, ח"ו שזה לא יקרה שנה הבאה.

כאן האדם יכול להרגיש קצת, קצת, קצת, בעולם החומר המוחשי, אופן של יראת העונש כפשוטו. אם האדם מנסה להתבונן בשכל על כל מיני רעיונות אמיתיים ונשגבים, דברי רבותינו ז"ל, שראוי וצריך, והאדם חייב להתבונן בהם, אבל הוא עושה רק את זה, ולא מצרף לחייו הפרטים, היכן העונש חל עליו משנה שעברה, הנפש השכלית מבינה את זה, הנפש הרגשית לא קולטת. וכיוון שהיראה לא נמצאת בשכל, אלא נמצאת ברגש של האדם, אזי הוא לא מרגיש את זה.

ננסה ליתן עוד דוגמאות. יתבונן כל אחד לעצמו בפועל, אימתי הפעם שהוא פחד הכי הרבה בחיים. כל אחד יקח דף ועט, וירשום חמש פעמים שהוא זוכר פחד קשה שעבר בחייו, לא פחד קל שהוא חשב שזה נמלה ובסוף התברר שזה זבוב, אלא פחד אמיתי. מכל אותם חמש מקרים של הפחד, לברר מהו המקרה של הפחד הקשה ביותר שהיה, ולחזור לאותו מקום בנפש, ומשם לעורר את היראה.

צריך להבין, נקדים הקדמה יסודית שיהיה ברור, לעורר את היראה בנפש האדם זה לא דבר קל מאד, רבותינו כבר ישבו על המדוכה רבות, שמגיעים ימי אלול, ימי ראש השנה, ימי הדין, והאדם יודע שיש דין, ויש דיין, וישב וישב במשפט, אבל הוא לא מרגיש, מי שחושב שהיראה תבוא אליו בקלות, זו מחשבה שאינה מדויקת. היראה היא עבודה פנימית כדי שתתגלה אצל האדם, וצריך להשקיע בזה זמן, מחשבה, סדר, ובנין. בני אדם לפעמים חושבים שמאיזו שהיא נקודת התעוררות בעלמא הכל יתהפך. הייתי פעם אחת ראש השנה במקום מסוים, הרב לפני התקיעות דרש דרשה, הוא גמר את הדרשה, שמעתי את אחד המתפללים אומר, הדרשה הזו הפכה לי את כל הראש השנה. אחת משני האפשרויות, או שהדברים היו כ"כ עמוקים והם חדרו לעומק הלב שלו והוא יתהפך בין רגע, או שכל הראש השנה שלו כ"כ חיצוני שאפשר להפוך אותו כ"כ מהר, ועוד כמה דקות הוא יכול להתהפך עוד פעם.

אם אנחנו רוצים יראה חיצונית בעלמא, אפשר לעורר בכל מיני שיטות וצורות. אבל אם רוצים יראה אמיתית, יראה פנימית, לא יראה שחולפת לעומת שבאה כהרף עין, אלא יראה באמת שחלה בפנימיות הנפש, צריך להיכנס למקום הפנימי של הנפש. אנחנו צריכים לחזור ולעורר את היראה הכי עמוקה שכבר הכרנו פעם בחיים. נחזור שוב, אי אפשר לחדש יראה, אפשר לחזור לנקודת היראה הקודמת שהייתה, ומכוחה לפעמים אפשר להעמיק עוד, אבל צריך לחזור לנקודת היראה שקדמה לי. אם לא נחפש לחזור לנקודת היראה העמוקה ביותר שהייתה בנפשנו, לא נגיע למקום העמוק של היראה שכל אחד לפי ערכו יכול להגיע. זה נכון שבני אדם מעדיפים להגדיר את ראש השנה רק כ"דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב", אכלו מעדנים ושתו ממתקים, חדוות ה' היא מעוזכם, אבל יש יום דין! ואם האדם רוצה באמת להכין את עצמו בדין, הוא צריך להשתמש בעצות שנאמרו עכשיו, או בעוד עצות שנתבארו בדברי רבותינו, לקרב את עצמו לדין למעשה.

אם נסכם את הדברים עד עכשיו שיהיו ברורים הלכה למעשה בפועל ממש, על מנת לעורר את היראה מיום הדין האדם חייב לעורר את היראה העמוקה שהכיר בנפשו, האדם צריך לחפש את הפחד הגדול שהיה לו בשנה האחרונה, שזה הזמן הכי קרוב לר"ה הזה, מהלך שני, לחפש את החמשה פחדים שהיו לו במשך כל החיים כולם ולמצוא מתוכם את הפחד הקשה ביותר שהיה, הוא חוזר וחווה בנפשו את אותו פחד, שוב, לא זכירה בעלמא, אלא חוזר וחווה את הפחד שהיה, ואז הוא מרגיש - הנה, על זה דנים אותי, הרי אני יודע, זה כבר היה, זה לא דבר שלא היה או היה אצל אחרים, זה דבר שהיה אצלי, מכח כך הוא יכול לעורר אצלו את היראה.

זה החלק הראשון, לעורר את היום הדין שבאדם.

עכשיו ננסה להתבונן מעט על החלק השני, שהוא קרבת ה' שמתגלה בימים הללו. החלק השני זה גילוי קרבת הבורא יתברך שמו, ראשית כל להבין בלשון פשוטה וברורה, אנו קוראים הרבה בדברי רבותינו שתכלית הבריאה כולה היא דביקות בבורא יתברך שמו, כדברי דוד המלך ע"ה שאמר "ואני קרבת אלוהים לי טוב". בקרבה זו צריך להבין, שיש מדרגות לפנינו מן המדרגות, נסדר את שורשי הדברים בכללות ממש. יש דבקות בה' במה שהאדם דבק בקיום המצוות, אז הוא דבק ברצון הבורא יתברך שמו, הקב"ה ציווה אותו מה לעשות, והוא עושה את רצון ה' שהוא מקיים את מצוותיו, זו דביקות ברצון של בורא עולם.

זה דביקות שהאדם דבק בתורה הקדושה, שהיא חכמתו של הבורא יתברך שמו כביכול, ועי"כ הוא דבק בבורא עולם. יש דביקות שלישית, שהיא שייכת בעיקר לעבודת הימים הללו, שהאדם צריך להרגיש בעומק לבבו את הבורא יתברך שמו. הרגשה חושית פשוטה וברורה, שהוא מרגיש את הבורא עולם בלבו.

העבודה של הימים הללו, עשרת ימי תשובה בכלל, ראש השנה בפרט, הוא להרגיש באופן חושי את מציאות ה' יתברך שמו בלב. מלבד העבודה הקודמת לעורר את הפחד, הוא צריך להרגיש בפועל, בחוש, בלב, שהקב"ה נמצא עמו, לידו, ומתגלה אצלו בתוך לבבו. כמו שהאדם עומד ליד חברו, הוא מרגיש שחבירו נמצא כאן, כך הוא צריך להרגיש שהקב"ה נמצא איתו. זו קרבת ה' חושית.

עכשיו ננסה לקרב את הדברים אלינו. ראשית זה פשוט וברור לכל בר-דעת שזו לא עבודה ששייכת רק לראש השנה, היא מתגלה כשורש בר"ה, אבל זה כל החיים כולם. להרגיל את הנפש להרגיש את מציאות הבורא יתברך שמו. ראשית צריך להבין זאת בשכל, ולאחר מכן בהרגשה. היכן בורא העולם נמצא, בכל מקום, בכל זמן, בכל נפש. הידיעה הזו צריכה ראשית כל שתהיה חקוקה עמוק עמוק בדעת האדם, בורא העולם נמצא בכל מקום, להרגיש זה שלב שנית, ראשית כידיעה ברורה. וכי יתכן שהאדם יהיה במצב שהוא לבד, בשבוע שעבר הגעתי בס"ד לארץ הקודש, בל"ע יש לי ילדים בבית, יותר קטנים ויותר גדולים, אמרתי לאחד מהבנים היותר גדולים שהוא בר-דעת, יש לך שני אבות, אבא שבארץ ואבא שבשמיים, אני עוזב לתקופת מה, אבל האבא השני נשאר כאן. זו תפיסה של חיים. האדם נמצא תמיד תמיד עם בורא העולם. אם אדם מרגיש בדידות בחיים, והרי יש הרבה פעמים שהרבה בני אדם מרגישים בדידות, זה סימן שהוא לא מרגיש שבורא העולם נמצא כאן, הוא מרגיש לבד. ראשית צריך לקבוע זאת בדעת האדם באופן ברור וגמור, לעולם אין מציאות שאני מסוגל להיות לבד, יכול להיות שאני נמצא עם קצת בני אדם, עם הרבה בני אדם, או עם שום בן אדם, אבל אני נמצא עם בורא עולם.

זו לא ידיעה של תוספת, עוד ידיעה בחיים, זו ידיעה שעליה אנו בונים את כל החיים כולם, כל אחד מאתנו צריך לקחת לעצמו זמן בחיים לחשוב על אותה ידיעה, מתי, דוגמא פשוטה, האדם הולך לישון, הוא שוכב במיטה, על מה הוא חושב, על היום שהיה, חושב או מדמיון, אם הוא היה חושב על היום שהיה הוא כבר בעל מדרגה, בדרך כלל זה הרשימו של הזיכרונות של הדימויונות של מה שהיה. יש ב' מהלכים מה האדם צריך לחשוב בשעה שהוא הולך לישון באופן כללי, או שהוא חושב הסוגיא שבה הוא עסק בבוקר או לאורך היום, או שהוא חושב שמתחת לשמיכה יש שנים, הוא ובורא עולם, אם האדם היה הולך לישון עם מחשבה זו כל לילה, ויש בני אדם שעושים זאת, כל לילה, הוא נכנס מתחת לשמיכה, שם כמה דקות למשל את השמיכה על הראש, והוא אומר לעצמו, רבש"ע אני לא נמצא מתחת לשמיכה לבד, יש כאן עוד מישהו, כל לילה ללכת לישון עם מחשבה זו כמה דקות, הוא לא יכול חמש דקות, שתי דקות, דקה, חצי דקה, פעם אחת לחשוב על זה. להרגיל את הנפש, הרבה פעמים אדם נמצא בחיים בכל מיני מצבים לבד, פעם זה בדידות שהוא נמצא בארץ נכר לבד, ופעם חברי חדר נסעו והוא נשאר לבד, מה הוא חושב לעצמו, נשארתי לבד. כל פעם שמזדמן לנפש להישאר לבד, אנו לא מדברים עכשיו על זמן מועקה וקושי שהנפש סובלת מהבדידות, אלא שהמציאות החיצונית הביאה את האדם למצב שהוא נמצא לבד, מה הוא צריך לחשוב, אני לא לבד. לפעמים בדוקא פעמים האדם צריך ללכת למקום שאין שם בני אדם, כמובן לא במקום סכנה, אבל לכתחילה ללכת למקום שאין שם בני אדם ולדבר עם עצמו, אני נמצא כאן לבד, לא, רבש"ע אתה איתי. חוזרים ומדגישים שוב, ללכת לכתחילה למקום שאני נמצא לבד, ולחשוב, רבש"ע האם אני לבד, לא! אתה איתי!

המחשבה הזו צריך שהאדם יחשוב אותה לא אלף פעמים, ולא עשרת אלפים, הרבה מעבר לזה, ומי שחושב שמה שנאמר כאן עכשיו זו גוזמא, ממש לא, זו מחשבה שהאדם יכול לחשוב אותה עשר פעמים ביום, עשרים פעמים, שלושים פעמים, להרגיל את הנפש. כמה פעמים ביום כל אחד מאתנו מסתכל מה השעה, חמש פעמים, אחת לכמה שעות בלבד, הלוואי.

נוקטים דוגמאות, אבל להבין ברור, זו מחשבה שצריכה למלאות את הנפש, מי שיתפוס זאת כידיעה, הוא יודע ששנים ועוד שנים שווה ארבע, שבע כפול חמש שלושים וחמש, יש לו עוד ידיעה אחת. לא, זו עצם המציאות של החיים. אדם הראשון שנברא הקב"ה שם אותו בגן עדן, כאשר הוא חוטא, הוא מתחבא, הוא שומע את קול ה' הולך לרוח היום, אומר לו הקב"ה איכה, היכן אתה, אדם הראשון אומר לו את קולך שמעתי בגן ואירא ואחבא, מכאן ואילך כל בני האדם מתחבאים מבורא עולם. לפני שאדה"ר חטא ואכל מעץ הדעת הוא חי עם בורא עולם באופן חושי וברור, הוא הרגיש באופן פשוט וברור, חושי, שאין למעלה ממנו, שהוא ובורא עולם נמצאים ביחד כל הזמן. "אנה מפניך אברח, אנה מפניך אסתר, אם אצעק שמים, שם

אתה, ואם אציעה שאול" במצבים הקשים ביותר של החיים, נדמה לו שהוא נמצא על פתחו של גיהנם "הנך!". מה צריך לעשות נפש מישראל רח"ל שנפל לגיהנום, גזרו עליו להיות שם ארבעים שנה, לספור כל יום שעובר? "אם אציעה שאול - הנך", אדם שיהיה בגיהנם, ה' יעזור לכל אחד מאתנו שלא יגיע לשם, אבל מי שכן הגיע לשם, יחשוב וירגיש את בורא עולם בתוך הגיהנום, הוא נמצא בגן עדן שבתוך הגיהנום. זו מחשבה שצריכה למלאות את עומק הדעת ועומק הלב.

עכשיו נבין פשוט וברור, אדם שחי לאורך כל השנה כולה כמו שהוא חי, ב"ה לומד תורה, משתדל לקיים מצוות, בין אדם למקום, בין אדם לחבירו, תפלה, חסד, כפי ענינו. משתדל לנסות לדבר עם בורא עולם ג' פעמים ביום כפי ערכו. מגיע עכשיו ראש השנה, מגיעים עש"ת, דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, הוא קורא בדברי רבותינו שזה זמן של קרבה חושית, מה עושים בזמן של קרבה חושית, הרי הוא לא מרגיש כלום, אז הוא מתחיל לחפש ספרים. אני זוכר שאני הייתי בחור, הגיע עש"ת, התחלתי לקרוא בדברי רבותינו, קורא וקורא וקורא וקורא, קראתי ועוד קראתי, ואני מרגיש שאני לא מרגיש כלום, אמרתי לעצמי כנראה צריך לקרוא עוד יותר, הגיע ראש השנה וניסיתי להתרכז מאד עמוק עד שאיני מסוגל, אמרתי לעצמי עדיף להיות ספרדי, למה, עם טלית על הראש אולי אני יוכל להתרכז יותר חזק, בתור בחור אין טלית על הראש, רק כובע. מהי התשובה האמיתית, כי הלב לא שם. אדם חי כל השנה איך שהוא חי, פתאום, מה אפשר לעשות שבלוח ראש השנה הגיע, עכשיו צריך להסתדר עם הלוח, אבל הוא לא שם הרי, אז ב"ה הוא שומע שיחה שמעוררת שצריך להרגיש קרבת ה', הוא יודע שצריך, אבל הרי הוא לא שם. אם הוא לא שם, הוא לא יכול פתאום להיכנס למקום שהנפש לא מחוברת לשם. מי שכל השנה כולה מהלך חייו זה הרגשה של קרבת ה', אז כשמגיע הימים הללו, ההרגשה הזו צפה יותר, היא מתגלה בעומק יותר, הוא חש את הדברים במעמקי לבבו יותר. אבל מי שכל השנה לא חי במהלך שהוא מרגיש את בורא עולם, מה קורה שמגיעים הימים הללו, אם הוא זך יותר אזי הוא מרגיש מעט, ואם הוא לא זך מספיק, אזי הוא מרגיש שצריך להרגיש, שכואב לו שהוא לא מרגיש. זה לא דבר שאפשר להיכנס אליו ברגע. משל למה הדבר דומה, יש שיעור ארוך בסוגיא, שעתים רצופות, אדם מגיע בחמש דקות האחרונות, מצביע, הרב שואל מה אתה רוצה, הוא אומר לא הבנתי, מה לא הבנתה, לא שלא הבנת, לא שמעת, אי אפשר להבין בחמש דקות האחרונות כל מה שנאמר. אם האדם חי במשך השנה כולה במהלך של חיים שהם קרובים לבורא עולם, זהו מהלך חייו, אז שמגיעים הימים הללו, יש כאן תוקף יותר, עומק יותר, חוש יותר ברור, אבל זה סדר חייו. אם סדר חייו לאורך כל השנה היא לא באופן זה, אי אפשר פתאום.

ואם יבוא השואל וישאל, מה אפשר לעשות שאנו נמצאים עכשיו בכ"ד אלול, אז מהי העצה, העצה מאד פשוטה, להתחיל עכשיו, היום, סדר של חיים, שזה יהיה התהליך שלו. להיכנס לסדר של חיים שהמציאות הפנימית של החיים היא חיים שכולה קשר עמוק במעמקי לבבו לבורא עולם. להבין ברור, יש בני אדם שמתבוננים הרבה על השגחה פרטית, אשריהם וטוב להם, אבל השגחה הפרטית זה אומר שהבורא עולם נמצא כאן, לא, הוא יכול להשגיח, "יושב בשמים ישחק למו", הוא יכול לשבת שם ולהשגיח כאן. ודאי שההתבוננות היא חלק מעבודת האדם שהאריכו בה רבותינו, אבל על גביה יש עוד משהו, יש אדם שמתבונן על זה שבורא עולם אוהב אותו, אב ובן, אני בנו של בורא עולם והוא אוהב אותי, זו התבוננות חשובה ויסודית, שהזכירו אותה רבותינו והרחיבו והעמיקו. אבל אבא שאוהב את בנו, אני עכשיו נמצא בחו"ל, והבנים שלי נמצאים בארץ הקודש, האם אני אוהב אותם, כן, אני נמצא יחד איתם, לא. יכול להיות שהאדם ירגיש שהוא בן לאבא, שהאבא באמת אוהב אותו, וזה נכון, והלוואי שאת זה כולם ישיגו, אבל הוא עדיין לא מרגיש שהקב"ה נמצא איתו. שמגיעים הימים הללו של עש"ת בכלל, ור"ה בפרט, זה לא רק השגחה פרטית שהקב"ה משגיח עלינו, וזה אמת, וזה לא רק רחמים של רחם אב על בנים כמ"ש במטבע התפלה, וזה אמת, זה לא רק אהבה שהאב אוהב את בנו, שזה אמת, אלא זה מעבר לזה, זה מה שהאדם מרגיש בפועל בחוש גמור שבורא העולם נמצא איתו. ראשית צריך לקבוע את זה בדעת, ולאחר מכן לחזור על זה בפה עוד פעם ועוד פעם.

אבל יתר על כן, חז"ל אומרים זאת על יוסף הצדיק שהוא היה במצרים, שהיה שם שמים שגור על פיו, מה כוונת הדבר שם שמים שגור על פיו, יש הרבה בני אדם ששואלים אותם מה נשמע, ברוך השם, איך אתה מרגיש, ברוך השם, ה' יעזור, אם נתבונן כמה פעמים כל אחד מאתנו אומר זאת במשך היום, יכול להיות חמש, עשר, עשרים, כל אחד לפי ענינו, אבל זה שם שגור על פיו, אבל לא על ליבו. מה כוונת שם שמים שגור על פיו, שפיו וליבו יהיו שווים. אדם מדבר עם בורא עולם ג' פעמים ביום בתפלה, אבל כמו שאומר הכוזרי, אחד מרבותינו הראשונים, שמי שתפלתו תפלה אמיתית, שנגמר תפילת שחרית, למה הוא מצפה, למנחה. ומה הוא עושה בין שחרית למנחה, רק מצפה? מהי העצה, הוא יכול לדבר עמו בין שחרית למנחה, כמובן הוא לא יחזור על תפילת י"ח שוב הפעם, אבל הוא יכול לדבר עם בורא עולם בין שחרית למנחה. אדם לומד את תוספות ואיננו מבין, מה צריך לעשות, להתייגע עוד פעם, ולבקש, רבש"ע תעזור לי שאני יבין. יש צורה של חיים שהאדם חי עם הבורא עולם לאורך כל היום כולו.

זו לא עבודה קשה בכלל, זה שאלה של הרגל של חיים. מה שדיברנו בהתחלה בעבודת היראה, היא הרבה יותר קשה מהחלק השני שאנו מדברים, החלק השני זה שאלה של הרגל. אם האדם ירגיל את עצמו לחשוב הרבה פעמים שהוא לא נמצא לבד, כל לילה שהוא שוכב במיטתו יחשוב על זה, כל הזדמנויות בחיים שהוא נמצא לבד יחשוב על זה, ימציא לעצמו זמנים לכתחילה להימצא לבד ולחשוב על זה ולדבר על זה עם בורא עולם. אבל מעבר לזה, הוא רגיל לדבר עם בורא עולם

כל היום, כמובן לא צריך להיות משוגע, אבל הוא מרגיל את עצמו לדבר עם בורא עולם, זוהי צורת חייו. הוא מרגיל את עצמו שצורת חייו איננה לבד, הוא נמצא עם מישהו. משל למה הדבר דומה, אדם ב"ה בנה בית נאמן בישראל, נשא אישה, לימדו אותו שבליילה צריך להיות בבית, נקי יהיו לביתו שנה, כל לילה הוא נמצא בבית ג' שעות, מה הוא עושה שם ג' שעות, הוא מדבר איתה או לא, מה הוא צריך לדבר איתה, יש אחד שאין לו מה לדבר איתה אז הוא קורא ספרים למצוא רעיונות על מה לדבר איתה. אבל האמת מה בן אדם צריך לדבר, תורה? יקיים בה מצוות תלמוד תורה, בסוף הוא גם יביא אותה לכולל. מה צריך לדבר איתה, מה שמעניין אותה ומה שמעניין אותו. על מה האדם צריך לדבר עם אשתו, דבר ראשון מה שמעניין אותה, ואז מה שמעניין אותו. מי שינסה לדבר רק שמעניין אותה, סיפר לי הנכד של הרב בן-ציון אבא שאול זצ"ל שהוא היה מדבר עם אשתו רק מה שמעניין אותה, אני יכול לומר לכם שלא רק הוא היה בעל מדרגה אלא כנראה גם היא, לחיות עם אשה שהאדם מדבר רק מה שמעניין אותה... אזי צריך לדבר מה שמעניין אותו ומה שמעניין אותה.

אזי מה אדם צריך לדבר עם בורא עולם, יש אחד שלפני ראש השנה עושה רשימה מה לבקש מבורא עולם, לוקח דף ועט שלא ישכח שום פרט, שיזכה בס"ד שכל הבקשות יתמלאו. אני לא אומר לא לעשות את זה, אבל למעשה להבין, אדם מדבר עם בורא עולם את מה שבעצם הוא מרגיש, הוא חי איתו, עם מי שחיים מדברים את מה שמרגישים. אם עושים סדר מה לדבר עם בורא עולם בלבד, כלומר שהוא לא נמצא עמו, הוא לא מרגיש שהוא איתו, אז הוא עושה סדר. אם הוא נמצא עמו כל היום אז הוא מדבר איתו, זה צורת החיים.

צורת חיים זו היא בעצם צורת חיים שהופכת את האדם כולו, מי שינסה לעשות זאת בפועל ממש למשך כמה חודשים יראה שהוא נהפך לאדם אחר, אינו אותו אדם כלל, זה בדוק ומנוסה לכל מי שינסה לעשות את הדברים בפועל. אבל, וזה אבל גדול מאד, יש בני אדם שבשעה שהם נכנסים לדבר עם בורא עולם, הם בסוף שכחו שהוא נתן תורה בהר סיני, מרוב שהם נעשים שקועים לבקש מהקב"ה שהם יבינו את התוספות, הם שכחו שיש תוספות, זה נשמע מצחיק אבל לדאבונו יש יותר מאחד ויותר משנים. האדם בשכלו מצד צריך להיות שקוע בלימודו, בסדר של מה שהוא לומד, לברר, ללבן, לדעת, לסכם, שיהיה תלמודו מתקיים בידו. אבל כמו שאומרים רבותינו, זמן תורה זמן תפלה לחוד, תורה בלא תפלה אינה תורה, תפלה בלא תורה אינה תפלה, צריך שיהיה לאדם מחד קביעות יסודית, עמוקה, זה קביעות במקום, זה קביעות בזמן, זה קביעות במעמקי הנפש שהוא חי את התלמוד תורה, יום יום, שעה שעה. ומאידך צריך שיהיה לאדם קביעות שהוא קשור עם בורא עולם.

יש בני אדם ששואלים איך אפשר לעשות את שניהם ביחד, קושיא טובה, אני תמיד שואל אותם, אתה נוהג ברכב, הוא אומר כן, איך אתה מדבר באמצע שאתה נוהג, ודאי, שהוא נמצא בצומת דרכים מבלבלת אז הוא מבקש רגע שקט אני צריך להתרכז, היום בני אדם הרי המשרד שלהם הפך להיות הרכב, הוא נוסע ומדבר באמצע, איך הוא עושה זאת, הרי בשביל לנסוע צריך רמת ריכוז לא קטנה, צריך לשים לב מה קורה, דבר שנמצא בתת-ההכרה של האדם הוא יכול להכיל שני דברים, כל מה שנאמר עכשיו צריך זהירות מאד מרובה, אני חוזר ומדגיש מפני הרבה כישלונות שהיה להרבה בני אדם, זהירות מאד מאד גדולה, שהקשר לבורא עולם לא יחליש אצלו את הקשר לעסק התורה שהוא עוסק בתמידיות, מי שהקשר שלו לבורא עולם מחליש את הקשר שלו לתורה סימן שהקשר שלו לבורא עולם לקוי ואינו שלם, הנפש צריכה שתהיה קשורה עמוק לרבש"ע, וקשורה עמוק לתורה, ובנוסף על כך, ולא עסקנו בזה עכשיו, צריך שהנפש תהיה קשורה לנשמות ישראל, באהבה עמוקה לכל יהודי ויהודי.

אם נסכם את הדברים שדיברנו עד עכשיו שיהיה הלכה למעשה בפועל כל אחד לפי ערכו למי שרוצה, דיברנו על ב' חלקים ששייכים ליום הדין, חלק ראשון, היראה מיום הדין. חלק שני, קרבת ה', שאדם חש את הקב"ה איתו, הוא חש את הקשר אליו, אבל מלבד מה שהוא חש את הקשר אליו, הוא מרגיש שהוא נמצא איתו. החלק הראשון התבאר איך עושים זאת, בקצרה ממש שוב, האדם חושב מה היה הקושי הגדול ביותר בשנה האחרונה, יתר על כן בחיים שקדמו לו, חמשה דברים קשים, הקשה ביותר מהם, והוא חוזר למקום הכאב בנפש, ואז הוא מרגיש את היראה שהמצב הזה יחזור, ומהמקום הזה הוא מתירא. זה צריך שיעשה מכח התבוננות שקטה, זה לוקח זמן, האדם צריך לשבת לבד, במקום שקט ולא בטיבורה של עיר. החלק השני, מה שהאדם צריך לעורר אצל עצמו את הקשר העמוק לבורא עולם, ראשית לקבוע בדעתו שהבורא עולם נמצא תמיד בכל מקום, לחזור על המשפטים הללו אני לא נמצא לבד אלא אני איתך יתברך, לפני שהוא הולך לישון, בכל זמן שנמצא לבד, ולייחד לעצמו זמנים שיהיה לבד ולהעמיק את זה. בנוסף לכך להרגיל את הנפש לדבר עם בורא עולם כסדר לאורך היממה, כלשון המסילת ישרים "כדבר איש אל רעהו".

אם נזכה בס"ד ששני החלקים הללו יהיו חושיים אצלנו כל אחד לפי ערכו, נזכה בס"ד על ידי כן להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים לשנה טובה, לנו ולכל בית ישראל, אמן ואמן.

- [ראש השנה](#) [1]

Featured Image Text:

יראת ה' וקירבת ה' למעשה

Source: <https://bilvavi.net/shiur/ראתהוקירבתהלמעשהתשעב>

Links

[1] <https://bilvavi.net/rosh>